

Nacionalni informativni dan programa Obzor Europa

Obzor Europa - iskustva evaluatora

prof. dr. sc. Maja Matijašević

Sveučilište u Zagrebu

Fakultet elektrotehnike i računarstva

Zagreb, 24. svibnja 2023.

Pregled izlaganja

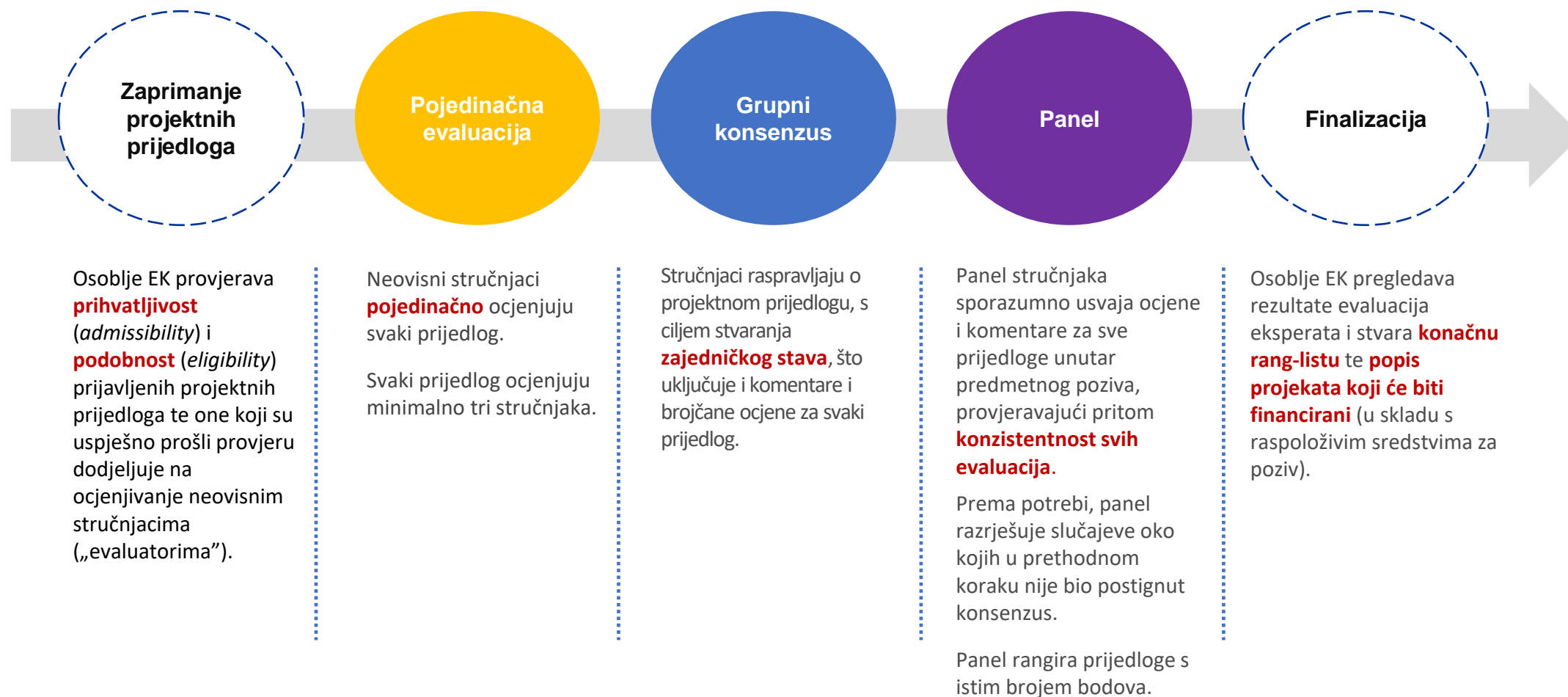
- Predstavljanje – osobno evaluatorsko iskustvo
- Postupak evaluacije projektnih prijedloga
- Kriteriji i ocjenjivanje - perspektiva evaluatora
- „Ugađanje” projektnog prijedloga - perspektiva prijavitelja
- (Zašto i) Kako postati evaluator
- Q&A

Sadržaj ove prezentacije djelomično je preuzet iz uputa za evaluatore koje su javno dostupne na stranicama programa Obzor Europa: *Horizon Europe, The EU Research & Innovation Programme 2021 – 2027, Horizon Europe Proposal Evaluation, Standard Briefing, Version 6.0, 24.03.2023.* (© European Union, CC BY 4.0 license). # HorizonEU
<http://ec.europa.eu/horizon-europe>

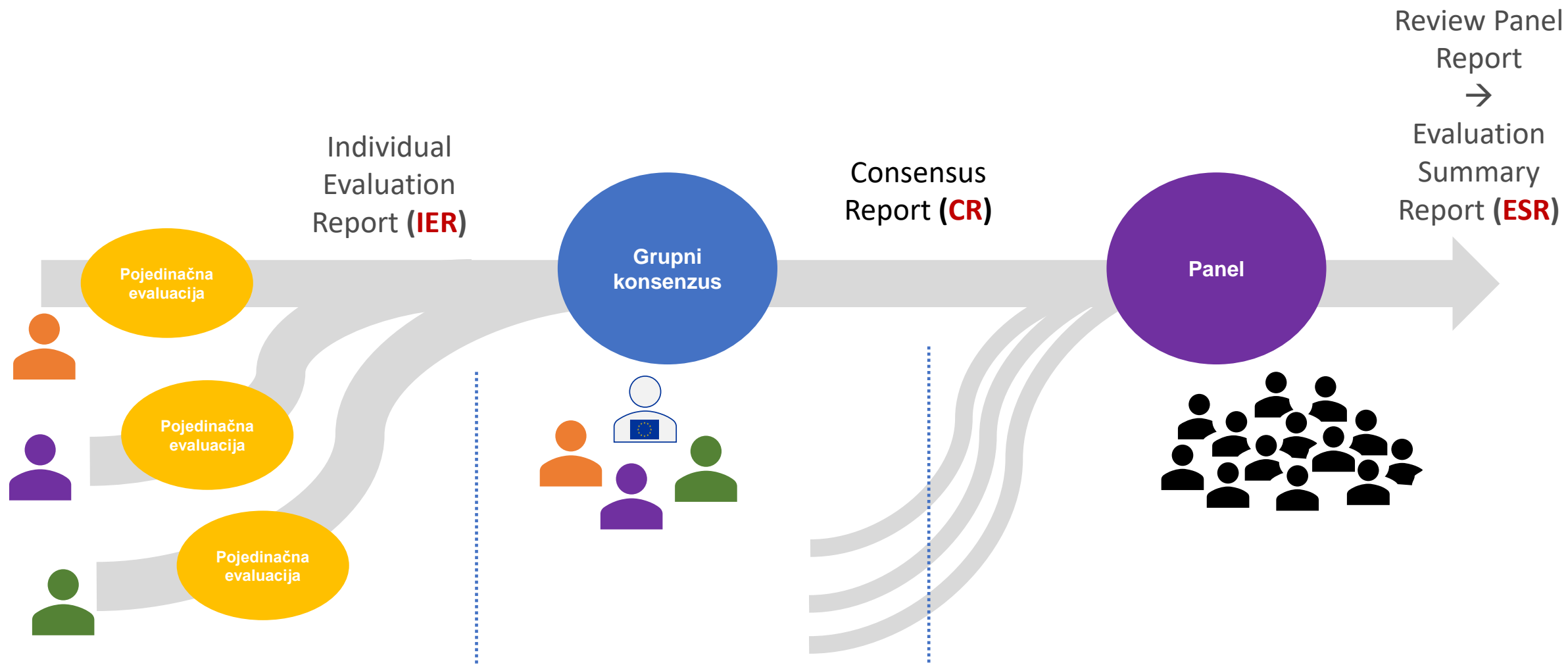
Predstavljanje – evaluatorsko iskustvo

- red. prof. na Sveučilištu u Zagrebu, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zavod za telekomunikacije
- područje znanstvenog interesa: komunikacijske mreže i višemedijske usluge, s naglaskom na mrežne aspekte i kvalitetu usluge
- registrirala se na poziv Europske komisije za neovisne stručnjake za područje ICT prema EU12 i tzv. Western Balkan Countries, 2009. g.
- od 2010. godine nadalje, sudjelovala u praćenju provedbe EU projekata i evaluaciji projektnih prijedloga u programima FP7 (*Seventh Framework Programme for research and technology development*), *Horizon 2020* i sada *Horizon Europe*

Postupak evaluacije projektnih prijedloga

Uloga neovisnih stručnjaka („evaluatora“)

Pojedinačna evaluacija

- Svaki evaluator čita projektni prijedlog, ocjenjuje ga prema zadanim kriterijima i podnosi pojedinačno izvješće - ***Individual Evaluation Report (IER)***.
 - IER sadrži komentare i odgovarajuće brojčane ocjene
 - tri evaluacijska kriterija (*Excellence, Impact, Quality and efficiency of the implementation*)
 - raspon ocjena je od 0 do 5, s korakom 0.5
 - najveća moguća suma ocjena: 15 bodova
 - najmanji postignuti broj bodova za podobnost za financiranje:
 - za svaki pojedinačni kriterij, min. 3 boda
 - za sumu ocjena, min. 10 bodova

Grupni konsenzus

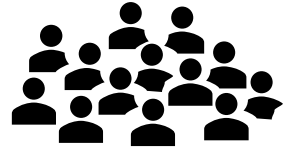
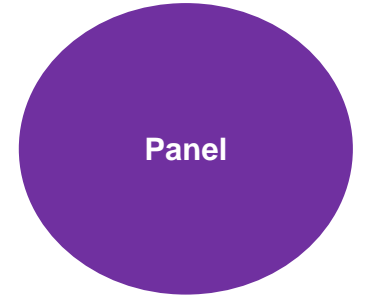
- Sastanak pojedinačnih evaluatora s ciljem postizanja konsenzusa - rasprava na temelju navoda i argumenata iz pojedinačnih izvješća
- Izvjestitelj (*rapporteur*) prije sastanka priprema nacrt usuglašenog izvješća (CR-a) na temelju pojedinačnih izvješća (IER-ova)
- Moderator sastanka
 - u pravilu iz redova osoblja EK (u nekim slučajevima, neovisni stručnjak) – neutralna osoba koja upravlja procesom evaluacije, osigurava objektivnost i točnost te poštivanje različitosti u mišljenjima
 - dodatno, moderator pomaže grupi da se drži zadanog vremena i postigne konsenzus

Usuglašeni izvještaj (CR)

- Usuglašeni izvještaj (CR) se na sastanku doručuje na temelju (usuglašениh) zaključaka rasprave, s ciljem da sadrži:
 - jasnu i obrazloženu ocjenu, utemeljenu na meritumu samog projektnog prijedloga,
 - jasnu povratnu informaciju o jakim i slabim stranama prijedloga,
 - objašnjenje nedostataka prijedloga, ali ne i preporuke za njegovo poboljšanje.
- Ako nije postignut konsenzus, u CR-u se izdvojeno navode manjinska mišljenja.
- **Važno: CR predstavlja temelj za ESR** (engl. *evaluation summary report*), tj. konačno izvješće evaluacije koje prijavitelj projekta dobiva uz ishod evaluacije – moguće su žalbe, stoga se formulira s izuzetnom pažnjom

Panel

- Sastanak panela je konačni događaj na kojem sudjeluju evaluatori
 - za neke prijedloge mogu se unaprijed imenovati dodatni „čitači” (to je naziva cross-reading)
- Panel donosi odluku o prijedlozima koji su „ispod praga”, a zatim o odluke o evaluacijskim izvještajima (*Review Evaluation Summary Report*) za svaki pojedinačni projektni prijedlog
 - panel može promijeniti komentare i broj bodova (ali ne i CR iz prethodnog koraka)
- Panel razrješava slučajeve kod kojih u prethodnoj fazi evaluatori nisu postigli konsenzus
- Panel rangira prijedloge koji imaju isti broj bodova (pravila su unaprijed zadana u radnom programu):
 - aspekti poziva koji nisu pokriveni višerangiranim prijedlozima
 - ... viša ocjena po kriteriju izvrsnosti za RIA, odnosno viša ocjena po kriteriju učinaka za IA
 - ... rodna ravnoteža, geografska raznolikost, zatim razmatrajući kako poboljšati kvalitetu portfelja projekata u skladu s ciljevima poziva ili HE općenito.

Kriteriji i ocjenjivanje iz perspektive evaluatora

Dijelovi izvješća (evaluacijski obrazac)

- **Glavni dio**

komentari i brojčane ocjene za tri evaluacijska **kriterija**:

- izvrsnost (engl. *Excellence*),
- učinak rezultata (engl. *Impact*),
- provedba (engl. *Quality and efficiency of the implementation*).

- Dodatna pitanja

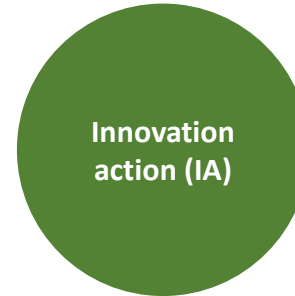

Evaluation criteria (RIAs and IAs)

Activities to establish new knowledge or to explore the feasibility of a new or improved technology, product, process, service or solution.

This may include basic and applied research, technology development and integration, testing, demonstration and validation of a small-scale prototype in a laboratory or simulated environment.

Activities to produce plans and arrangements or designs for new, altered or improved products, processes or services.

These activities may include prototyping, testing, demonstrating, piloting, large-scale product validation and market replication.

EXCELLENCE

- ✓ Clarity and pertinence of the **project's objectives**, and the extent to which the proposed work is ambitious, and goes beyond the state-of-the-art.
- ✓ Soundness of the proposed **methodology**, including the underlying concepts, models, assumptions, interdisciplinary approaches, appropriate consideration of the **gender dimension** in research and innovation content, and the quality of **open science practices** including sharing and management of research outputs and engagement of citizens, civil society and end users where appropriate.

IMPACT

- ✓ Credibility of the **pathways** to achieve the expected **outcomes and impacts** specified in the work programme, and the likely scale and significance of the contributions due to the project.
- ✓ Suitability and quality of the **measures to maximize expected outcomes and impacts**, as set out in the dissemination and exploitation plan, including communication activities.

QUALITY AND EFFICIENCY OF THE IMPLEMENTATION

- ✓ Quality and effectiveness of the **work plan**, assessment of risks, and appropriateness of the effort assigned to work packages, and the resources overall.
- ✓ Capacity and role of each **participant** and extent to which the **consortium** as a whole brings together the necessary expertise.

Proposals aspects are assessed to the extent that the proposed work is within the scope of the work programme topic

Kriteriji i ocjenjivanje iz perspektive evaluatora

Dijelovi izvješća (evaluacijski obrazac), nast.

- **Dodatna pitanja**

- pitanja povezana s postupkom odabira ili uvažavanjem određenih politika
 - prikladnost područje prijave (*scope*)
 - izvanredno financiranje sudionika iz trećih zemalja ili međunarodnih organizacija
 - korištenje matičnih stanica ljudskih embrija (*hESC*)
 - korištenje ljudskih embrija (*hE*)
 - aktivnosti koje nisu podobne za financiranje
 - fokusiranje isključivo na civilne primjene
 - utjecaj na okoliš („*Do not significant harm principle*“)
 - umjetna inteligencija („tehnička otpornost“ sustava i tehnologija zasnovanih na umjetnoj inteligenciji – pogledati JRC Technical Report iz 2020. godine)

Brojčane ocjene/bodovi

0	The proposal fails to address the criterion or cannot be assessed due to missing or incomplete information.
1	Poor. The criterion is inadequately addressed, or there are serious inherent weaknesses .
2	Fair. The proposal broadly addresses the criterion, but there are significant weaknesses .
3	Good. The proposal addresses the criterion well, but a number of shortcomings are present.
4	Very Good. The proposal addresses the criterion very well, but a small number of shortcomings are present.
5	Excellent. The proposal successfully addresses all relevant aspects of the criterion. Any shortcomings are minor .

Evaluatori ocjenjuju svaki pojedinačni kriterij vodeći računa o:

- težini/ozbiljnosti nedostatka (ključne riječi: *shortcoming, weakness*)
- važnosti svakog uočenog nedostatka (*major, minor*)
- ukupnom broju uočenih nedostataka za promatrani kriterij

(Raspon od 0 do 5 bodova, korak na pola boda; „prag“ za svaki kriterij: 3/5.)

Načela/smjernice za komentare

*Načela polaze od obrnute perspektive: Da je ovo moj projektni prijedlog, bih li ovo izvješće smatrao/la **poštenim, točnim, jasnim i potpunim**, čak i ako je ishod negativan?*

- Komentari moraju odražavati ocjenu **prema kriterijima**, u okviru onoga što se traži u pozivu.
- Komentari trebaju:
 - biti precizni i određeni;
 - izbjegavati činjenične pogreške -- kad god se daju činjenične izjave, moraju se izričito provjeriti;
 - sastojati se od jasnih, sažetih i potpunih rečenica.
- Komentari ne smiju:
 - biti diskriminirajući, uvredljivi ili neprikladni;
 - temeljiti se na pretpostavkama odnosno sugerirati neznanje ili sumnju;
 - sadržavati preporuke ili prijedloge za poboljšanje projekta.
- **Komentar za pojedini kriterij, uzet u cjelini, mora biti usklađen sa značenjem ocjene dodijeljene za taj kriterij.**

Ocjenjivanje po kriteriju izvrsnosti (*Excellence*)

- Ciljevi projekta
 - jasni i relevantni za poziv/temu, mjerljivi i provjerljivi
 - ambiciozno postavljeni („*beyond the state-of-the-art*”), ali dosežni
 - odgovarajuće postavljeni s obzirom na traženu zrelost tehnologije (*Technology Readiness Level*)
- Znanstvena metodologija
 - jasni i prikladno postavljeni koncepti, modeli te pretpostavke istraživanja
 - primjena potrebnih znanja i metoda iz različitih disciplina
 - dodatni elementi koji se uzimaju u obzir:
 - otvorena znanost (*Open Science*) – obavezne* i preporučene prakse
 - rodna dimenzija u kontekstu istraživanja i inovacija – obavezno*
 - uključivanje ekspertize iz društvenih i humanističkih znanosti – obavezno*
 - načelo *Do no significant harm* (DNSH) – razmatranje utjecaja na okoliš; ne boduje se osim ako je to izričito navedeno u radnom programu

* nepridržavanje može smanjiti ocjenu (osim ako je ili u pozivu ili opisu teme izričito navedeno da nisu obavezni, ili u je samom prijedlogu obrazloženo kako to nije relevantno za projekt)

Ocjenjivanje po kriteriju utjecaja (*Impact*)

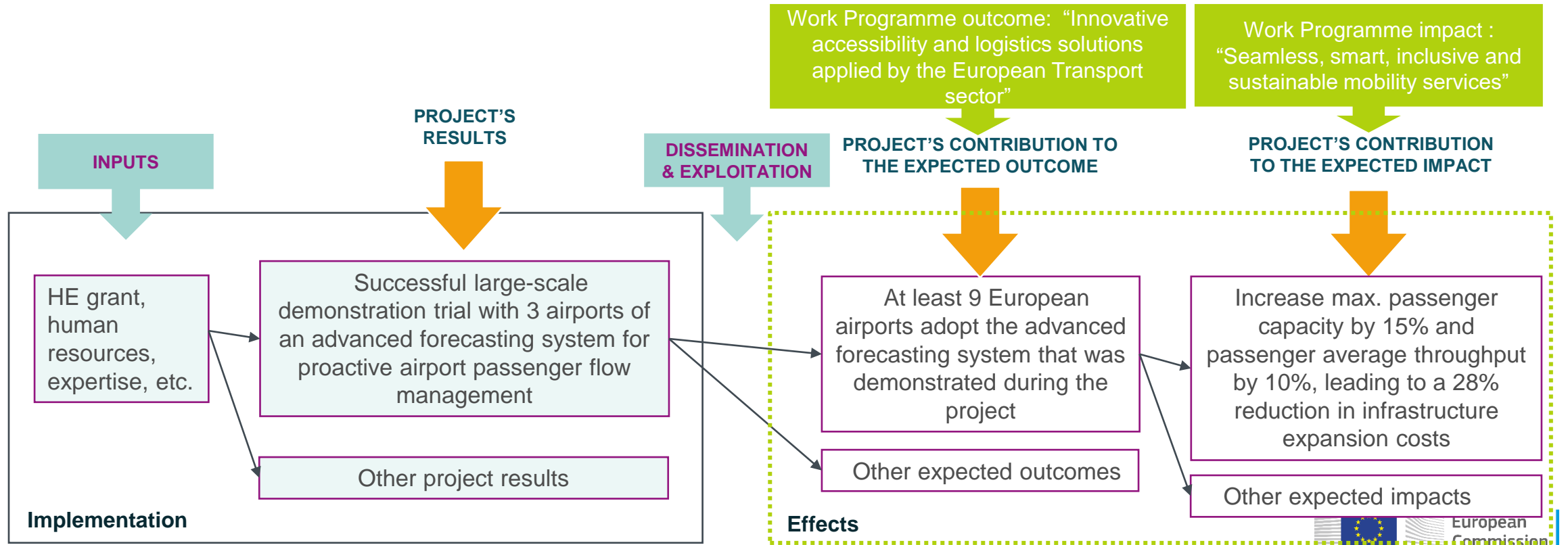
- Učinci rezultata projekta („*pathways towards impact*”)
 - očekivani (zadani) ciljevi prema opisu teme i širi i dugoročniji utjecaj s obzirom na ciljeve radnog programa u cjelini
 - identificirana relevantna ograničenja (regulatorna, tržišna, i sl.)
 - mjere za ograničavanje mogućih negativnih utjecaja (npr. na okoliš)
 - širina utjecaja i učinaka (s obzirom na ciljanu skupinu) i njihov značaj/ vrijednost (npr. broj zdravijih godina života)
- Mjere za povećanje učinaka (diseminacija, eksploatacija, komunikacija)
 - jesu li mjere primjerene, konkretne, u skladu s veličinom projekta
 - „kvaliteta” samih mjera - kako stoje u odnosu na „najbolje” u kategoriji na koju se odnose
 - jesu li pokrivene odgovarajuće ciljane skupine (znanstvena javnost, krajnji korisnici, javnost)
 - konkretne aktivnosti za vrijeme, ali i nakon završetka projekta
- Strategija upravljanja intelektualnim vlasništvom
 - odgovarajuće formulirana strategija za eksploataciju rezultata
 - ako je eksploatacija rezultata planirana u tzv. „trećim zemljama”, obrazložen interes EU

How applicants describe the impact

Project's pathway towards impact

...by thinking about the specific contribution the project can make to the expected outcomes and impacts set out in the Work Programme.

Ocjenjivanje po kriteriju kvalitete i učinkovitosti izvedbe (*Q&E of the Implementation*)

- predloženi plan rada (engl. *work plan*), rad (engl. *effort*) i sredstva (engl. *resources*)
 - je li radni plan kvalitetan i učinkovit; logična podjela i slijed aktivnosti
 - prikladnost planiranih resursa po aktivnostima i radnim paketima
 - brojčani pokazatelji za praćenje napretka
 - razrađeno upravljanje rizicima
- kvaliteta sudionika konzorcija i kvaliteta konzorcija u cjelini
 - ima li konzorcij potrebno domensko i interdisciplinarno znanje za postizanje ciljeva projekta, komplementarnost
 - kako svaki član doprinosi projektu (uloga, aktivnosti, resursi)
 - industrijski/komercijalni partner za iskorištavanje rezultata projekta

„Ugađanje” projektnog prijedloga - perspektiva prijavitelja

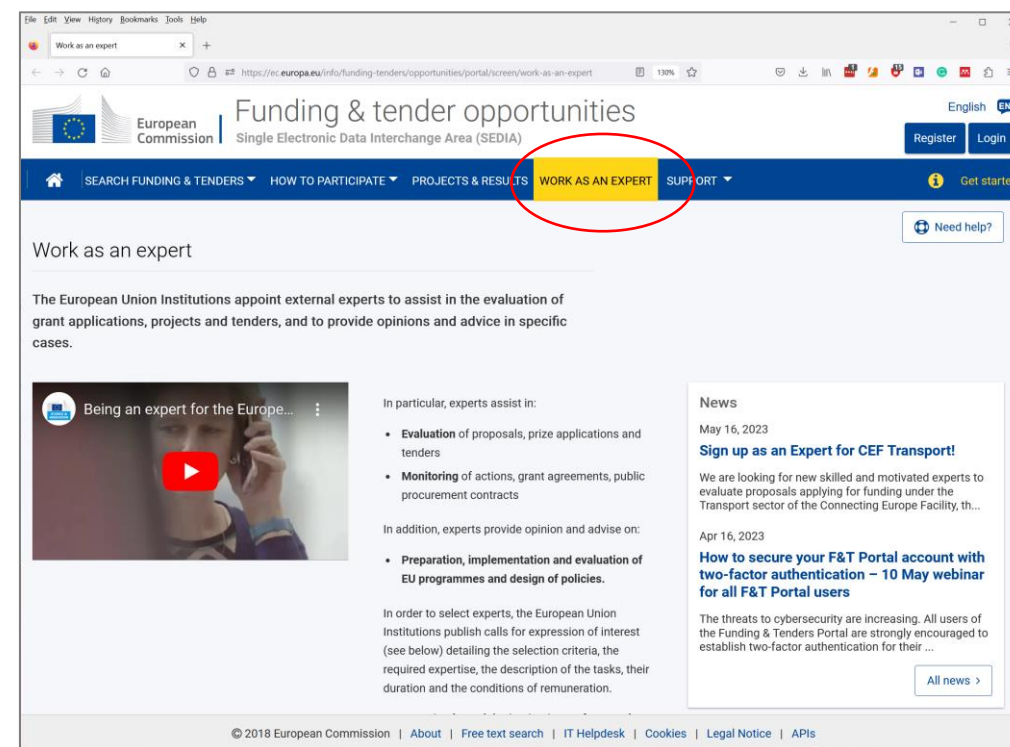
- Prilagodba projektnog prijedloga pozivu (pogotovo kod ponovljenih pokušaja) – poznavanje i korištenje ključnih riječi, pojmova i referenci iz radnog programa, poziva i opisa teme
- Sažetost i urednost dokumentacije, poštivanje zadanog formata obrasca (*part B*) projektnog prijedloga
 - vizualni prikazi, gdje god je to moguće i prikladno
 - brojčani pokazatelji, gdje god je to moguće i prikladno
 - „kolegijalna recenzija” teksta projektnog prijedloga
- Predvidjeti dodatno vrijeme za finalizaciju dokumentacije (moguće je višekratno podizanje radnih verzija na portal)

(Zašto i) Kako postati evaluator/ica

- Funding & Tenders Portal

<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/work-as-an-expert>

- za nove korisnike: EU login account i unos osobnog profila (podaci o obrazovanju i zaposlenju, područje ekspertize, publikacije, poznavanje jezika, i dr.)
 - korisno je pogledati koje se znanja i vještine trenutno traže (*Calls for expressions of interest for experts*)
- nakon prijave, CV i dodatni podaci unose se i ažuriraju kroz opciju *My Expert Area* unutar stranice profila

Hvala na pozornosti!

Q&A